

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS

MENŲ FAKULTETAS

DAILĖS KATEDRA

AISTĖ PRAKAPAVIČIENĖ

Dailės magistrantūros (specializacija - dailė - grafika) studentė

„INFORMACIJOS KODAI“

Informacijos kodavimo reiškinyje mene ir virtualioje erdvėje

MAGISTRO DARBAS

Darbo vadovas
prof. Vaidotas Janulis

Recenzentė
Doc. G. Šimoliūnienė

Šiauliai, 2013

SIAULIAI UNIVERSITY

FACULTY OF ARTS

ART DEPARTMENT

AISTĖ PRAKAPAVIČIENĖ

Master of Fine Arts (specialization - graphics) student

„INFORMATION CODES“

Information coding phenomenon in art and cyberspace

MASTER WORK

Labour leader

prof. Vaidotas Janulis

Reviewer

Doc. G. Šimoliūnienė

Šiauliai, 2013

TURINYS

SANTRAUKA.....	4
SUMMARY.....	5
ĮVADAS.....	5
I. KOLEKCIJOS KONCEPCIJA.....	9
1.1. Informacijos perteikimo paieškos meno kelyje.....	9
1.1.1. Nuo pirmykščio meno iki rašto.....	9
1.1.2. Kaligrafija.....	11
1.1.3. Graffiti pėdsakas.....	12
1.2. Informacijos perdavimo kodai technologijų pasaulyje.....	15
II. DAILĖS KŪRINIŲ KOLEKCIJOS ANALIZĖ	19
2.1. Kūrybinio darbo koncepsija.....	19
2.2. Grafinė meninės idėjos raiška.....	20
2.3. Darbo eigos aprašymas.....	26
IŠVADOS.....	28
LITERATŪRA.....	29
PRIEDAI.....	31

SANTRAUKA

Siekiant sukurti grafikos darbų kolekciją „Informacijos kodai“ magistro darbe analizuojami įvairūs informacijos perdavimo, kodavimo būdai. Tai pirmykštis menas, raštas, kaligrafija, graffiti menas, naujausios technologijos. Ši tema mane sužavėjo tuo, kad informacijos perdavimas aktualus nuo pat pirmųjų žmonijos atsiradimo laikų. Bėgant laikui šie būdai tobulėjo, įgavo kitą pavidalą. Iš pradžių įvairių ženklų piešimas ant uolų, atsiradus raštui – knygos, laišakai, spauda. Net ant sienų graffiti menininkai pasirinkę kaip saviraiškos būdą tam tikrais ženklais perduoda informaciją. O šis XXI a. neįsivaizduojamas be naujausių technologijų pagalba perduodamos informacijos. Visais laikais šis perdavimas buvo ir yra užkoduotas įvairiais ženklais, simboliais, sistemomis.

Teorinės informacijos analizė atskleidė, jog pirmieji žmonės informaciją perduodavo įvairiais ženklais ir simboliais, piešiant ant uolų. Vėliau susiformavus raštui ir tai pritaikant, informacija tapo perduodama naudojant knygas, spaudą, laiškus, netgi tai pasitarnavo įvairioms šifravimo sistemoms. Rašto menas kaligrafija - būdas perteikti informaciją apie žmogaus vidinę būseną, emocijas, jausmus, išgyvenimus. Taip pat surinkta informacija apie graffiti parodė tai, kad graffiti menas taip pat tarsi perduoda užkoduotą informaciją. Tai jaunų žmonių saviraiškos būdas, kuriuo yra siekiama perteikti individualius įsitikinimus, skleisti idėjas ir požiūrius į tam tikrus šių dienų visuomeninius reiškinius ar svarbius gyvenimo klausimus. Na ir šių laikų žmonės kuria įvairius ženklus, kodus, kurie per informacines technologijas pasklinda po visą pasaulį.

Vizualiniai tiriamosios temos objektai – graffiti menininkų darbai. Graffiti kūrėjai piešia ne tik ant sienų, bet įgyvendina savo darbus ir ant popieriaus, drobės ir kitų paviršių. Taip pat naujausių technologijų įvaizdžiai, tokie kaip RD kodai, pikseliai, mikroschemos, tampa populiariu menininkų kūrybos įkvėpimu.

Remiantis išnagrinėta teorine bei vizualia informacija apie informacijos perdavimo, kodavimo būdus mene ir šiuolaikinių technologijų erdvėje, kūrybinėje magistro darbo dalyje buvo sukurta 9 darbų kolekcija „Informacijos kodai“. Šioje kolekcijoje faktūrų, minimalių spalvų, kaligrafijos, aerografijos ir kitų detalių visuma tampa tarsi konceptualia ženklų kalba, kuri suvokiama kaip informacijos kodavimo, perdavimo reiškinys šiuolaikiniame pasaulyje.

SUMMARY

In order to create a collection of graphic works "Information codes " thesis analyzes various information transmission and coding techniques. This is primitive art, writing, calligraphy, graffiti art, cutting-edge technology. The topic I was fascinated by is the fact that the transfer of relevant information from the first appearance of mankind ever. Over time, these methods evolved, has taken a different form. Initially, various characters drawing on the rocks, in the event logs - books, letters, press. Even on the wall graffiti artists have chosen it as a way of expression of certain signs communicate information. And the twenty-first century unthinkable without the latest technologies of the information transmitted. At all times, the transfer was and is encoded in a variety of symbols, signs and systems.

The analysis of theoretical information revealed that the first people reported information to a variety of signs and symbols, drawing on the rocks. Later formation of the pattern and adapt it made the information transmitted through books, newspapers, letters, and even that has served various encryption systems. Scripture calligraphy art is a way to convey information about the inner human condition, emotions, feelings and experiences. There is also information about graffiti showed that graffiti art like transmit coded information. It is a way of self-expression for young people, which is intended to convey the individual beliefs and disseminate the ideas and views on certain days of public events and important life issues. So which of these times, people have a variety of signs, codes, through which information technology spreads throughout the world.

Visual objects of the research theme - graffiti artists. Graffiti creators draw not only on the walls, but in the exercise of their works on paper, canvas and other surfaces. Also images of the new technologies, such as RD codes, pixels, chips becomes popular artists inspiration.

On the basis of the theoretical and visual information about the transmission of information, coding techniques and modern art in the technology space, the creative part of the work has been implemented in 9 art work collection "Information codes". In this collection textures, minimal colors, calligraphy, aerography and other details become a sort of conceptual sign language, which can be understood as a coding of information transfer phenomenon in the modern world.

IVADAS

Pirmieji žmonės informaciją perduodavo įvairiais ženklais ir simboliais, piešiant ant uolų. Vėliau susiformavus raštui ir tai pritaikant, informacija tapo perduodama naudojant knygas, spaudą, laiškus, netgi tai pasitarnavo įvairioms šifravimo sistemoms. Atsiradęs rašto menas kaligrafija tapo būdu perteikti informaciją apie žmogaus vidinę būseną, emocijas, jausmus, išgyvenimus. Taip pat graffiti menas tarsi perduoda užkoduotą informaciją. Tai jaunų žmonių saviraiškos būdas, kuriuo yra siekiama perteikti individualius įsitikinimus, skleisti idėjas ir požiūrius į tam tikrus šių dienų visuomeninius reiškinius ar svarbius gyvenimo klausimus. Na ir šių laikų žmonės kuria įvairius ženklus, kodus, kurie per informacines technologijas pasklinda po visą pasaulį.

Nuo seniausių laikų žmonės stengėsi įamžinti savo mintis, idėjas, išgyvenimus. Daugelyje pasaulio vietų aptinkama kūrybos ženklų, kurie liudija apie tų laikų gyvenimą, papročius, grožio ir vertybių sampratą. Išlikę meno kūriniai vaizduoja žmones, įvykius ir reiškinius, o šalia esantys ženklai ir simboliai – ne pagražinimai, o informacija. (J. Celiešienė, R. Tuinylaitė, 2011).

Rašytinę ir spausdintinę informaciją perduoda knygos, spauda. Tai paprasčiausi informacijos perdavimo būdai. Išradus telegrafą, radiją, telefoną, televiziją, informacija perduodama kur kas greičiau. Kompiuteris ne tik paspartino informacijos perdavimą, bet ir suteikė galimybę kiekvienam žmogui perdavinėti didelius kiekius informacijos daugeliui žmonių.

Informaciją apie žmogaus vidinę būseną, jausmus ir išgyvenimus galima išreikšti kaligrafijos meno pagalba. „Tikroji kaligrafija – tai raidžių, ženklų kūrimo menas, atskleidžiantis teksto dvasią. Kaligrafas suteikia žodžiams gyvybės ir vaizdui atskleidžia teksto charakterį“. (Kaligrafijos sąsiuviniai, 2006/01, 5p.).

Šių laikų žmonės kuria įvairius ženklus, kurie per informacines technologijas pasklinda po visą pasaulį. Elektroninė komunikacija nėra vien techninė žinių perteikimo priemonė, bet taip pat daro poveikį žmogaus savivokai, pasaulėžvalgai, orientacijai pasaulyje, nevienareikšmiškai įsiveržia į meno ir mokslo sritis. Laukui bėgant keičiasi erdvės ir laiko nuotolių perspektyva, pasaulis mažėja, praeities įvykiai gali būti matomi ne blogiau negu artimi, istorinis laikas sutrumpėja ir sureliatyvėja. „Didelis informacijos kiekis ir jos perdavimo greitis pasaulį padaro simultanišką; jame visos istorinės epochos ir visos patirtinės erdvės vietos ekrane suvienijamos esamajame laike“. (B. Kuzmickas).

Darbe nagrinėjama problema

Savo sukurtų meninių kompozicijų sprendimais siekiau perteikti informacijos kodavimo, perteikimo svarbą žmonijos paveldui. Nes atsiradus ženklui, kodui, simboliams – tai pakeitė žmogaus gyvenimą. Ženklų sistemos sukūrė naują pasaulį ir žmogų, kuris gyvena šioje planetoje jau kelis šimtus tūkstančių metų, nenustodamas keisti save ir aplinką. Darbuose stengiausi įprasminti tai, kad visais laikais informacijos perdavimas buvo ir yra užkoduotas įvairiais ženklais, simboliais, sistemomis. Kuo toliau, tuo labiau žmogus sugalvoja vis įvairesnius informacijos perdavimo būdus, kurie užkoduoti įvairiais kodais, simboliais.

Darbo aktualumas

Informacijos perdavimas aktualus nuo pat pirmųjų žmonijos atsiradimo laikų. Bėgant laikui šie būdai tobulėjo, įgavo kitą pavidalą. Iš pradžių įvairių ženklų piešimas ant uolų, atsiradus raštui – knygos, laišakai, spauda. Net ant sienų graffiti menininkai pasirinkę kaip saviraiškos būdą tam tikrais ženklais perduoda informaciją. Na, o šis XXI a. neįsivaizduojamas be naujausių technologijų pagalba perduodamos informacijos. Visa tai bandau perteikti savo kūrinuose. Faktūrų, minimalių spalvų, kaligrafijos, aerografijos ir kitų detalių visuma darbe tampa tarsi konceptualia ženklų kalba, kuri suvokiama kaip informacijos kodavimo, perdavimo reiškinys šiuolaikiniame pasaulyje.

Darbo objektas

Grafikos darbų ciklas „Informacijos kodai“, atliktas mišria technika, formatas 80x120.

Darbo tikslas

Darbo tikslas yra išanalizuoti įvairius informacijos perdavimo, kodavimo būdus mene bei virtualioje erdvėje, tai siejant su mano asmenine grafikos darbų kolekcijos koncepcija ir kūrybiniu procesu.

Uždaviniai:

- Temos teorinės ir vizualios medžiagos rinkimas, analizavimas ir struktūravimas;
- Kolekcijos idėjos pagrindimas;
- Suformuluotos idėjos vizualizavimas.

Magistro darbo bazė

Metodologija

Perteikiama informacija yra suvedama į tam tikras sistemas, trumpinius, simbolius. Visa tai naudojama beveik visur aplinkui – galima pamatyti eidami gatve, sutikti literatūros šaltiniuose, kasdienėje kalboje, virtualioje erdvėje ir t. t. Kodų pagalba vaizdiniais ženklais perteikiama kokia nors sąvoka ar idėja, kuri turi tam tikrą reikšmę. Todėl kuriant darbų kolekciją „Informacijos kodai“ didelę įtaką darė graffiti meno, kaligrafų darbai, naujų technologijų ženklų įvaizdžiai. Nes visų šių reiškinių pagalba galima atskleisti pagrindinę kūrybinio darbo idėją. Taip pat remiausi A. Gaižučio ir G. Mažeikio išsakytomis mintimis apie graffiti meną.

Metodika

Magistro darbo teorinėje dalyje naudojama mokslinės literatūros analizavimo, sintezavimo, interpretavimo metodika. Darbų kolekcija atlikta mišria technika. Paveikslų fonas padengtas dekoratyviniu tinku, kurio pagalba gauta išraiškinga faktūra. Vėliau purkšta aerosoliniais dažais, rašyta specialiu markeriu, spausta šilkografijos technika.

Strategija

1. Temos bei koncepcijos suformulavimas. (Sujungti įvairius informacijos kodavimo būdus mene, atsižvelgiant į pirmąją meną, graffiti meną, kaligrafiją bei naujausių technologijų įvaizdžius tokius kaip 2R kodai, mikroschemos ir pan., į vieną visumą, kuriant darbų kolekciją „Informacijos kodai“).

2. Problemos formulavimas. (Visais laikais informacijos perdavimas buvo ir yra užkoduotas įvairiais ženklais. Kuo toliau, tuo labiau žmogus sugalvoja vis įvairesnius informacijos perdavimo būdus).

3. Darbo tikslų bei uždavinių nustatymas. (Sukurti turinčią vieningą stilistiką darbų kolekciją „Informacijos kodai“, remiantis koncepcija ir prototipais.)

4. Informacijos rinkimas. (Mokslinės ir meninės literatūros nagrinėjimas.)

5. Kūrybinis procesas. (Eskizavimas, darbų atlikimas mišria technika ant specialių medžio pluošto plokščių.)

6. Teorinio rašto darbo parengimas.

7. Galutinis darbo pristatymas.

I DALIS. KOLEKCIJOS KONCEPCIJA

1.1. Informacijos perteikimo paieškos meno kelyje

Šiandien, kaip niekad anksčiau, žmonijai nebuvo laisvai prieinamas toks didžiulis kiekis informacijos, kokį turime šiandien. O viskas prasidėjo nuo to, kai pirmykščiai žmonės rašė piešiniais, jais vaizduodavo įvykių siužetus, perteikdavo svarbią informaciją. O atsiradęs raštas labai padidino visuomenės informacijos kaupimo bei vartojimo galimybes. Taip pat svarbus informacijos perdavimo reiškiny, pasitelkiant įvairius simbolius, kodus, vyrauja ir menininkų darbuose. Menininkai bando perteikti aktualias šiandienos visuomenei problemas, savo vidinius išgyvenimus, emocijas.

Pasak V. Dagienės, informacija – tai objektyviai egzistuojantis pasaulio reiškiny. Galima įvardyti, kad tai žinios, kurias žmogus gauna, įsimena, perduoda; galima suprasti ir abstrakčiai: tai žmogaus suvoktas objekto turinys. Informacija daro įtaką žmonių santykiams, visuomenės gyvenimui, ji pasireiškia žmonių bendravime – komunikacijoje. (V. Dagienė, 1998).

1.1.1. Nuo pirmykščio meno iki rašto

Nuo neatmenamų laikų žmonės stengėsi įamžinti savo mintis, idėjas, išgyvenimus. Daugelyje pasaulio vietų aptinkama kūrybos ženklų, kurie liudija apie tų laikų gyvenimą (žr. 1 priedą 1 pav.), papročius, grožio ir vertybių sampratą. Išlikę meno kūriniai vaizduoja žmones (žr. 1 priedą 2 pav.), įvykius ir reiškinius, o šalia esantys ženklai ir simboliai – ne pagražinimai, o informacija. (J. Celiešienė, R. Tuinylaitė, 2011).

Pirmykštis menas. Mokslininkai nustatė, kad paveikslai buvo piešiami ant akmens, ant plikų uolų, giliose Pietų Prancūzijos ir Šiaurės Ispanijos kalnų olose. Gyvenę tuose urvuose ledynų epochos žmonės buvo medžiotojai. Jie piešė beveik tik gyvulius ir žvėris, nes juos medžiodavo, apie juos kalbėdavo ir galvodavo, tai buvo jų gyvenimo pagrindas, visas jo turinys. (R. B., Johansenas, 1975).

Pasak J. Celiešienės, Senovės Egipto, Mesopotamijos, Indijos, Kinijos ir Centrinės Amerikos žmonės turėjo savo raštą ir paliko vertingų žinių būsimoms kartoms. Spausdintos knygos atsirado tik XV amžiuje, o dabar informacija kaupiama ne tik knygose. Apie mūsų gyvenimą pasakojama kino juostose, garso ir vaizdo įrašuose. Informacijai perduoti ir saugoti naudojami kompiuteriai. (J. Celiešienė, R. Tuinylaitė, 2011).

Raštas. Raštas – tai tam tikra braižomųjų ženklų sistema, leidžianti perteikti mintis ir jausmus. Tokios sistemos atsiradimas buvo labai reikšmingas įvykis žmonijos sistemoje. Raštas padėjo išsaugoti kitoms kartoms praeityje sukauptą patyrimą. Raštas taip pat daug prisideda prie žmonių abstraktaus mąstymo plėtojimosi, mokslo ir kultūros pažangos, visuomenės nacionalinės ir politinės konsolidacijos. (G. Šimoliūnienė, 2004).

Yra žinomi trys pagrindiniai rašto tipai, istoriškai keitę vienas kitą arba egzistuojantys vienas greta kito. Tai piktografija, ideografija ir fonografija. (G. Šimoliūnienė, 2004).

Rašytinė ir spausdintinė informacija yra perduodama paštu, spauda, knygomis. Tai patys paprasčiausi informacijos perdavimo būdai. Kai atsirado telegrafas, radijas, telefonas, televizija, informacija perduodama žymiai greičiau. Kompiuteris ne tik paspartino informacijos perdavimą, bet ir suteikė galimybę kiekvienam žmogui perdavinėti didelius kiekius informacijos daugeliui žmonių. (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-10): http://gama.vtu.lt/biblioteka/IT/3_paskaita.htm).

Morzės abėcėlė. Pasitelkus raštą žmonės sugebėjo tai pritaikyti įvairioms informacijos šifravimo sistemoms. Pavyzdžiui, Morzės abėcėlė. Tai informacijos kodavimo sistema (kodinė lentelė) ilgų bei trumpų impulsų (paprastai vadinamų taškais ir brūkšniais) sekomis. Skirta informacijos perdavimui.

Metodas buvo sukurtas apie 1830 metus Samuelio Morzės. Ilgą laiką vyravusi radijo, telegrafo ir kitose komunikacijų srityse, Morzės abėcėlė dabar daug kur užleido vietą tiesioginiam balso garso virpesių perdavimui bei įvairiems kitiems kodavimo būdams, nors ji vis dar naudojama radijo švyturiuose ir plačiai tebetaikoma radijo mėgėjų.

Kadangi esama tik dviejų rūšių signalų (taškas ir brūkšnys), Morzės abėcėlė užkoduotą pranešimą galima persiųsti daugeliu įvairių būdų, pradedant radijo siųstuvais (jie paprastesni nei analogiški balsą perduodantys siųstuvai) ir baigiant automobilio žibintų žybsniais, gongo dūžiais, kūjo smūgiais į uolą (naudoja užgriuvę šachtininkai) ar net akies mirkčiojimu (jei žmogus nepajėgia arba jam uždrausta kalbėti). Mirksnio ar smūgio kūju atveju signalo trukmės reguliuoti negalima, todėl keičiama pauzės tarp signalų trukmė.

Šiuo metu Morzės abėcėlė taikoma ne vienoje srityje. Tolimas radijo ryšys. Nors net ir radijo mėgėjų tarpe šiuo metu galima dirbti nebemokant Morzės kodo, jis tebetaikomas ir lieka populiarus. Taip yra todėl, kad esant labai silpnam ar trukdžių užgožtam signalui daug lengviau suprasti Morzės kodą nei perduodamą žmogaus kalbą. Dėl radijo bangų ypatybių galima gaminti itin siauros pralaidumo juostos (nejautrius trukdžiams) siųstuvus ir imtuvus, kurie gerai perduoda bei priima Morzės signalus tačiau negali perduoti kalbos (kalbai perduoti reikalinga platesnė dažnumo pralaidumo juosta). Radijo mėgėjai dažnai naudoja nedidelės galios siųstuvus bei mėgina

susisiekti itin dideliais atstumais, todėl naudoti Morzės kodą jiems naudinga. Be to, buvo pastebėta, kad telegrafo žinutėmis lengviau susikalbėti gerai bendros kalbos nemokantiems operatoriams.

Mobilieji telefonai. Šiuo metu kai kurie telefonų modeliai gali Morzės abėcėle „perskaityti“ gautą SMS žinutę (patogu jei žmogaus rankos užimtos ar šiaip nėra galimybės pasižiūrėti į telefono aparatą). Jei naudojamas telefono vibratorius, žinutę galima priimti visiškai nematant aplinkiniams. Telegrafistai kalba jog jie pageidautų žinutes rinkti vienu mygtuku pagal Morzės kodą (irgi nereikia žiūrėti į aparatą bei greičiau nei kiekvienam mygtukui koduojant tris raides). (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-08): http://lt.wikipedia.org/wiki/Morz%C4%97s_ab%C4%97c%C4%97l%C4%97).

Netgi menininkų darbuose Morzės abėcėlė taip pat tampa įkvėpimo šaltiniu. Amerikietė menininkė Claudia Parducci savo tapybos darbuose puikiai panaudoja Morzė abėcėlės ženklus (žr. 1 priedą 3-4 pav.). Savo paveiksluose ji parodo susidomėjimą šia abėcėle, kuri suteikia paslaptingojo išpūdį. Ženkliai sugretinami su vaizdiniais, kurie sukuria įtampą ir tarsi bando pranešti tam tikrą žinią, informaciją. (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-10): <http://ochigallery.com/blog/studio-visit-claudia-parducci/>).

Taigi, galima teigti, kad patys pirmieji žmonės informaciją perduodavo įvairiais ženklais ir simboliais, piešiant ant uolų. Prieš 30–40 tūkstančių metų nupaišyti brūkšniai, taškeliai, zigzagai, pusskrituliai atskleidžia pirmųjų žmonių bandymus bendrauti ir perduoti informaciją pasitelkiant įvairius simbolius. Vėliau susiformavus raštui ir tai pritaikant, informacija tapo perduodama naudojant knygas, spaudą, laiškus, netgi tai pasitarnavo įvairioms šifravimo sistemoms tokioms kaip Morzės abėcėlė.

1.1.2. Kaligrafija

Kaligrafija – tai rašto menas, kuriuo menininkas tarsi užkoduoja savo emocijų būsenas, vidinius išgyvenimus. Kaligrafijoje akcentuojamas turinys. Tai gali būti gyvenimo pamokos apie priežastis ir pasekmes, moralines vertybes, nušvitimą. Visa tai gali tilpti į kelis rašmenis.

Žodis *kaligrafija* kilęs iš graikų kalbos ir reiškia „gražiai rašyti“. Tai plunksna ar teptuku išvedžiotos raidės, formalūs ženklai, kurie jungiami į žodžius, frazes tekstus. Tikroji kaligrafija – tai raidžių, ženklų kūrimo menas, atskleidžiantis teksto dvasią. Kaligrafas suteikia žodžiams gyvybės ir vaizdui atskleidžia teksto charakterį. (Kaligrafijos sąsiuviniai, 2006/01, 5p.).

Pasak dailininko M. Petrulio, „Kaligrafija – tai emocija, improvizacija, individualumas, eksperimentas, muzika, pagaliau džiazas“. (M. Petruelis).

R. Žukienė teigia, kad kaligrafija yra toks menas, kuris į dabarties meno procesų pažinimą nejučia įtraukia, nes kaligrafijos meno pagrindai aiškūs kaip abc: imkite ir rašykite. Kaligrafijos menas patrauklus, suprantamas. Jis traukia žiūrovą tauriu estetizmu. Nors kartais kaligrafinis raštas yra neperskaitomas, bet jis vis tiek žmones domina, kadangi atlieka komunikacijos funkciją, panašiai kaip kryžiažodis, kurį sprendžiame be jokio tikslo, tik todėl, kad malonu kažką savyje atrasti. (A. Lisauskienė, Keliaujančios raidės, 2009).

Galima teigti, kad rašto menas kaligrafija yra būdas perteikti informaciją apie žmogaus vidinę būseną, emocijas, jausmus, išgyvenimus. Kartais žmogus kaligrafijoje pamato netgi savo gyvenimo atspindį, tokiu būdu dar kartą peržvelgia gyvenimą ir randa kryptį.

1.1.3. Graffiti pėdsakas

Savo sukurtose kompozicijose naudoju graffiti elementų, todėl tikslinga aptarti graffiti reiškinį kaip informacijos perdavimo būdą šių dienų visuomenėje. Dažnai graffiti menu užsiima jaunuoliai. Tai jų savotiškas saviraiškos būdas, judėjimas, kuris vienija žmones, ragina nepasiduoti kontrolei, išlysti iš visuomenės rėmų, kurti ir rodyti savo meną visuomenei.

Žodis „graffiti“ yra itališko daiktavardžio „rafito“, reiškiančio įrėžimas ir/ar dėmė, daugiskaita. Plačiąja prasme šiuo terminu šiandien nusakomi bet kokie užrašai ir piešiniai atlikti aerozoliniais dažais (kartais markeriais) ant bet kokio paviršiaus ir bet kur, neatsižvelgiant į autorių motyvą (žr. 1 priedą 5 pav.). Tačiau tyrinėtojų tarpe terminas „graffiti“ yra vartojamas siaurąja prasme, nusistovėjusia XX a. 7 – jame dešimtmetyje, prasidėjus išsamiems sienų užrašų ir piešinių tyrinėjimams. Būtent tuomet buvo sukurti moksliniai terminai ir nustatytos ribos tarp to, kas pretenduoja į meno vardą ir kas ne, t. y. tėra vienoks ar kitoks rašinėjimas ar paišinėjimas. Užgimęs 60 – aisiais Filadelfijos ir Niujorko metro požemiuose ir gatvėse, graffiti nuo pat pradžių buvo priskirtas vadinamajam viešajam meno tipui (žr. 1 priedą 6 pav.). Ir nors pastarojo kompoziciją dažai sudarydavo piešinys, tyrinėtojai graffiti yra linkę įvardinti kaip tam tikrą rašymo formą. Todėl ir patys graffiti kūrėjai save vadina rašytojais. (Graffiti Klaipėda, 2004).

Siaurąja prasme graffiti yra apibūdinami piešiniai bei užrašai ant sienų ir/ar kitų monumentalių paviršių, kurie nėra žodinė informacija. Pagrindinis graffiti kūrėjų tikslas – estetiškai bei patraukliai sukombinuoti raides. Tokiu atveju svarbiausia ne tekstas, o vaizdas, ne žodis ar frazė, bet meninė ir/ar estetinė atvaizdo kokybė. Visa, kas yra užrašoma, tekste nėra labai reikšminga. Užrašas gali būti neįskaitomas ne tik praeiviams, bet ir kitiems graffiti kūrėjams. Tai, jog graffiti kūrėjai eksploatuoja būtent rašto simbolius, yra sietina su graffiti vystymosi istorija, bet ne su kalbėjimu. Nuo žodžių ar tekstų, graffiti ilgainiui linko link tų žodžių atvaizdų (žr. 1 priedą 7

pav.). Graffiti kūrėjus nuo kitų sienų (ap)rašinėtojų skiria ir jų veiklos motyvacijos bei tikslai. Be to, žmonės, kuriantys graffiti, sudaro specifines bendruomenes, kuriose laikosi tam tikrų taisyklių ir normų, pripažįsta tam tikrus muzikinius stilius ir pan. Graffiti kūrimas čia nėra atsitiktinis veiksmas, bet jų gyvenimo būdo dalis. (Graffiti Klaipėda, 2004.).

A. Gaižutis teigia, kad grafitierių darbuose galima išskirti du stilius. Vienas jų – dinaminis. Jį diktuoja aplinkybės: įrašas daromas kur nors miesto centre, „auksinėje“ aplinkoje, tad reikia žaibiškai išvingiuoti savo mėgstamos grupės pavadinimą ar futbolo komandos vardą ir dumti nuo policijos, kiek kojos įkerta. Ir ne šiaip iškeverzoti ant sienos ar blizgančio stiklo, o su įkvėpimu, „šarmu“. Todėl tokios kūrybos vyksmas labai panašus į Dž. Poloko (J. Pollock) „gesto tapybą“ (žr. 8-9 pav.). Čia viską lemia minutės, tikslus judesys, išradingumas. Tokio stiliaus darbai būna gana rafinuoti ir juose daug įdomaus gali rasti šrifto žinovai. (A. Gaižutis, 1993).

Antroji stilistinė kryptis – konstruktyvioji. Žodis tampa gerai sumontuotas kompozicijos ašimi, kiekviena raidė tarsi kokia skulptūra, jos sudaro tvirtybės, žemės monolito įspūdį. Pirmoji kryptis - maištas, o antroji – valia, pamatas. Kartais ant senų vaizdų užpiešiami nauji, ir susidaro įspūdis, kad tai – vos ne pirmykščiai piešiniai ant uolų. (A. Gaižutis, 1993).

Didmiesčių sienos tampa savotišku ekranu. Jame mirguliuoja spalvinga simbolika, raidės, žodžiai. Palyginus įvairius „graffiti (raštmenis, vaizdus, ženklus ir jų kompozicijas), atrodo, kad jie sukurti dviem manieromis, dviem stiliais. Beje, tų stilių negalėtume pavadinti vienetinais. Jie yra internacionalinio pobūdžio, siejasi su pačia „graffiti“ geografija. Vaikai ir paaugliai mėgsta įsiamžinti ten, kur būriuojasi, renkasi pasiklausyti muzikos ir aptarti savo planų. Tai gali būti aikštės, skverai, užkaboriai, apleisti namai ir kitos vietos. (A. Gaižutis, 1993).

Įymiausi kūriniai ir graffiti autorių vardai. Manoma, kad pirmojo graffiti kūrinio autorius buvo Amerikos graikas TAKI 183, 1972 metais nupaišęs nedidelį, primityvų piešinėlį. Pirmieji ant sienų savo parašus paliko Filadelfijos nutrūktgalviai bei niujorkietis, pasivadinęs JULIO 204. 1980 - 1990 – aisiais metais writer'iai Cost ir Revs buvo pirmieji, su kurių vardais ir su nauja technika atėjo nauja graffiti forma, vadinama gatvės menu. Nuo 1990-ųjų metų Shepard Fairey įtakojo daugelį šiandieninių gatvės artistų su savo „Obey Giant“ kompanija. Kiti ne ką mažiau svarbūs gatvės artistai, kurie įtraukė naujas technologijas į gatvės graffiti meną, Banksy, žymiausi trafaretų piešėjai: Stak, HNT, Alexone, Andre (Prancūzija), D*Face (Dž. Britanija) ir kiti. Tačiau žymiausi graffiti autoriai: Keith Haring, Jean Micheal Baskquiat, Bazelitsas, Rein Fetting, A.R. Penk. Žymiausi kūriniai: „Olmo mergaitės“ (1981) ir „Šokėjai“ (1982m). (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-11: <http://4everbad.blogas.lt/truputi-apie-mano-pomegi-grafiti-2.html>).

Graffiti funkcijos. Filosofas, profesorius Gintautas Mažeikis „graffiti“ sąvoką apibūdina kaip piešinį, užrašą ant sienos, kuris atlieka komunikacijos, reprezentacijos, sakralizacijos, subkultūros funkcijas. (G. Mažeikis, 2005).

Subkultūros funkcija. Ši funkcija nurodo, kiek vieną ar kitą teoriją įprasmino, „apgyvendino“ kuri nors subkultūra, etnosas, religinis sąjūdis ar pan. *Reprezentacijos funkcija.* Graffiti reprezentacijos funkcija nurodo apibrėžto simbolinio pasaulio elementų buvimą (atitinkamai reprezentuoja to pasaulio menamą įvykį, idėją, idealą, iššūkį, protestą). *Komunikacijos funkcija.* Užtikrina simbolinio graffiti pranešimo efektą: nesunkiai suprantama, kieno ši kultūrinė niša, kokia pranešimo prasmė, kokio atsako arba elgesio šis pranešimas laukia. (G. Mažeikis, 2005).

Graffiti - saviraiškos būdas. Labai dažnai graffiti, kaip saviraiškos būdą, pasirenka jauni žmonės. Per graffiti kaip meninės išraiškos formą yra skleidžiamos idėjos, įsitikinimai, požiūriai į tam tikrus gyvenimo klausimus ar visuomeninius reiškinius.

Žodis, frazė, kreipinys, sentencija gatvės gyvenime neatsiranda nei iš šio, nei iš to. Ji perteikia vaikų, paauglių, jaunimo psichologiją, jų dvasios maištą bei polinkį garbinti, sureikšminti tas vertybes, kuriomis jie žavisi ir pasitiki. (A. Gaižutis, 1993).

Pasak G. Mažeikio, gatvės meno esmė yra kūrybinė laisvė ir siekis atskleisti *graffiti* kūrėjo individualybę, novatoriškumą, originalų piešimo stilių. (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-14): http://gatve.delfi.lt/news/po_pamoku/graffiti-karas-del-gatves-grozio.d?id=139324400).

Šiandien graffiti menininkai piešia ne tik ant sienų, bet įgyvendina savo darbus ir ant popieriaus, drobės ir kitų paviršių. Tokie darbai gali būti eksponuojami parodose. Niujorko graffiti rašytojas ir dailininkas Futura 2000 atidarė savo naujausią parodą Galerie Jerome de Noirmont Paryžiuje. Parodoje, pavadintoje "Plētra", menininkas pristato visiškai naują seriją stiprių darbų, kuriuose vyrauja jo parašo stilius, daugelį paveikslų menininkas naudoja sluoksniavimo metodą (žr. 1 priedą 10-13 pav.). (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-10): <http://www.highsnobiety.com/2012/01/13/futura-2000-expansions-exhibition-at-galerie-jerome-de-noirmont-recap/#slide-9>).

Taip pat savo darbais stebina Portugalijos graffiti menininkas Matox. Jo paveiksluose pagrindinį vaidmenį vaidina linija (žr. 1 priedą 14-17 pav.). Menininko darbams didžiausią įtaką turi gatvės menas, Lisabonos ir Barselonos miesto menas. Matox kūrinuose jaučiama kaligrafijos, abstrakcijos užuominų. Naujausias menininko išraiškos būdų – lazeriniu perduodamas projekcinis vaizdas ant sienų. (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-10): <http://postgraffiti.wordpress.com/about/>).

Taigi, gali teigti, kad graffiti menas tarsi perduoda užkoduotą informaciją. Tai jaunų žmonių saviraiškos būdas, kuriuo yra siekiama perteikti individualius įsitikinimus, skleisti idėjas ir požiūrius į tam tikrus šių dienų visuomeninius reiškinius ar gyvenimo svarbius gyvenimo klausimus.

1.2. Informacijos perdavimo kodai technologijų pasaulyje

Perteikiama informacija yra suvedama į tam tikras sistemas, trumpinius, simbolius. Visa tai naudojama beveik visur aplinkui – galime pamatyti eidami gatve, sutikti literatūros šaltiniuose, kasdienėje kalboje, virtualioje erdvėje ir t. t. Kodų pagalba daiktiniais, vaizdiniais ar garsiniais ženklais perteikiama kokią nors sąvoką ar idėją, kuri turi tam tikrą reikšmę.

Taigi, šiuolaikinio žmogaus gyvenimo beveik neįsivaizduojame be televizijos, vaizdo įrašų, internetu siunčiamų fotonuotraukų, muzikinių vaizdo klipų, vaizdo kameromis siunčiamų pokalbių elektroninėje erdvėje. Aplink mus pilna kažką simbolizuojančių spalvų, ženklų, dėmesį patraukiančių vaizdų, įvairios reklamos. Ji ragina, vilioja, gundo ar apie ką nors būtinai informuoja.

Šių laikų žmonės irgi kuria įvairius ženklus, kurie per informacines technologijas pasklinda po visą pasaulį. Tokie ženklai daugeliui būna iš karto suprantami, galima bendrauti naudojant nedaug žodžių. (J. Celiešienė, R. Tuinylaitė, 2011).

Gyvename XXI a., kuris šiuo metu laikomas informacijos amžiumi. Viskas labai greitai keičiasi. Radijas jau praeityje, tačiau TV Radijo pakaitalas vis dar puikiai gyvuoja. Bet labiausiai dominuojanti informacijos šaltiniu laikomas internetas. Jame visą laiką informacija kinta ir kartais labai sunku įsisavinti viską iš karto. (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-08): <http://elvinas.wordpress.com/2011/05/28/apie-informacija/>).

2D Kodai. Vienas naujesnių informacijos perdavimo būdų - 2D Kodai. Tai Mobilųjų Telefonų Revoliucija. Bar kodas – gerai žinomas ir plačiai naudojamas dėl jo nuskaitymo greičio ir tikslumo. Deja, šie paprasti barkodai negali sutalpinti daug informacijos. Rinkoje atsirado poreikis tokiems kodams, kurie galėtų sutalpinti kur kas daugiau informacijos nei paprasti kodai, o jų spausdinimo plotas būtų mažesnis nei paprastų barkodų.

Ne mažai pastangų buvo įdėta bandant sutalpinti daugiau informacijos bar koduose – skaitmenų didinimas, sudėtinis bar kodų išdėstymas. Šie patobulinimai kėlė nemažai problemų: didelis bar kodo užimamas plotas, apsunkintas jo nuskaitymas, padidėję spausdinimo kaštai. Štai

šios problemos sprendimo raktu ir tapo dvimačiai (2D) kodai. 2D kodai yra 1D brūkšninių kodų, kuriuos galima aptikti ant kiekvieno produkto, patobulintos versijos. Iš viso yra daugiau nei 100 skirtingų barkodo rūšių.

Brūkšniniai kodai yra sudaryti iš įvairaus storio vienos dimensijos linijų kombinacijų, kurios talpina tik iki 20 skaitmenų, kai tuo tarpu QR kodai yra dviejų dimensijų matriciniai brūkšniniai kodai, galintys išsaugoti tūkstančius raidžių ir skaitmenų. Jų gebėjimas kaupti daugiau informacijos bei paprastas naudojimas padaro juos praktiškus įvairioms industrijoms. (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-08): <http://www.papildytarealybe.lt/2011/04/2d-kodai-mobiliuju-telefonu-revoliucija/>).

Mobilus žymėjimas – tai procesas, apimantis skanavimą, dekodavimą bei 2D barkodo turinio perskaitymą naudojantis mobilaus įrenginio kamera. Šiame kode gali būti išsaugota įvairi informacija, tačiau dažniausiai būna užšifruojami „url“ adresai. Tereikia vieno kameros paspaudimo, ir nešiojamame įrenginyje esanti naršyklė perkels Jus į užšifruotą tinklalapį. Štai dėl ko 2D kodai dažniausiai atlieka mobilaus interneto hyperlink'o paskirtį. Dėl savo patogumo, jie tapo pagrindine mobilaus naršymo skatinimo priežastimi. Erzinantis ilgų „url“ adresų rašymas su tam nepritaikyta klaviatūra jau tampa praeitimi. (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-08): <http://www.papildytarealybe.lt/2011/04/2d-kodai-mobiliuju-telefonu-revoliucija/>).

Pavyzdžiui, šie kodai puikiai tarnauja viešojo transporto sektoriuje. Mobiliuoju telefonu nuskaičius kodą, tvarkaraščių informacija greitai patenka į įrenginį. Taip sutaupoma laiko, kadangi nebūtina naršyti internete, norint rasti tvarkaraščius. Tiesiog mobiliojo telefono fotokamera nuskaito 2D kodą ir jis akimirksniu nukreipia į „kišeninę“ viešojo transporto švieslentę. Keleivis, laukiantis autobuso ar troleibuso KVT stotelėje, kurioje nėra stacionarios informacinės švieslentės, savo mobiliuoju telefonu nufotografavęs 2D kodo paveikslėlį, nukreipiamas į šios stotelės virtualią švieslentę internete. Ir savo mobiliojo telefono ekrane išvystamas faktinis laiką, po kiek minučių atvyks pageidaujamo maršruto autobusas ar troleibusas. (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-08): http://www.kaunozinios.lt/naujienos/kauno-viesajame-transporte-2d-kodas_36595.html).

2D kodas kaip meninės išraiškos priemonė. Pradėjęs sparčiai populiarėti, 2D kodas nepraslydo ir pro smalsių grafikų, dizainerių ar tiesiog kūrybingų žmonių žvilgsnį. Vieni tiesiog kuria estetiškai patrauklius kūrinius pasiskolinančius 2D kodo struktūrą, tačiau nebeatliekančius jo funkcijos, tačiau kai kurie patį kodą dekoruoja taip, kad jis kartais net sunkiai atpažįstamai pakeisdamas savo išvaizdą, išlieka funkcionalus (žr. 1 priedą 18-21 pav.). (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-09): <http://www.web4it.lt/qr-kodas/>).

Mikroschema. Mikroschema, kitaip žinomos, kaip sudėtinės grandinės (ang. integrated circuits „ICs“), yra naudojamos beveik visuose šiuolaikiniuose elektros įrenginiuose,

pradedant kompiuteriais baigiant mobiliaisiais telefonais ar bet kokiais kitokiais elektros prietaisais randamais kiekviename bute ar name. (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-08): http://www.linksmaiu.net/nano_mikroschemas.html).

Tačiau šiais laikais mokslininkai bando mikroschemas naudoti ne tik kompiuteriams, mobiliesiems telefonams ar kitiems elektros prietaisams, bet gyvūnams ir netgi žmonėms. Amerikoje sparčiai paplito mikroschemų implantai, kurie įtaisomi į plaštaką. Tai labai maža schema, kurioje užšifruotas žmogaus indentifikavimo kodas. Šioje mažoje schemoje yra pilna asmeninė informacija, kuri yra perduodama į domenų bazę ir ten žmogus yra absoliučiai stebimas. Žmonės informuojami, jog turint tokį implantą pasaulis bus saugesnis ir komunikablesnis. Sumažės terorizmo aktų. Sumažės pagrobimų. Žmonės jausis saugūs, bet kuriuo momentu. Nereikės įvairių dokumentų, nes viskas bus saugoma duomenų bazėje. Todėl nereikės piniginės kurioje yra daug visokių banko ar nuolaidų kortelių. (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-08): <http://www.tikraties.lt/mikroschema-mogaus-kune-t10.html>).

Šiuolaikinės technologijos neaplenkė ir augintinių - jau dešimtmetis, kai Vakarų šalyse integrinius grandynus turi šunys, katės, šešakai ir kiti gyvūnai. Lietuvoje šios naujovės lėčiau skinasi kelią, tačiau vis daugiau gyvūnų augintinių jau ženklinami mikroschemomis. Gyvūno identifikacijos mikroschema telpa 14 mm ilgio implantu. Tai mažytė kompiuterinė schema, turinti suprogramuotą ID numerį. Ji apvilktą vienalyčiu, stipriu, gyvūnui nekenksmingu stiklu. Gamintojai jas tiekia steriliai supakuotas, paruoštas naudoti po vieną. Mikroschema yra pasyvaus veikimo prietaisas - neturi energijos šaltinio, neskleidžia signalų. Implantuota mikroschema veikia daugiau kaip 25 metus. Specialus skaitytuvas, priartintas prie poodinio implanto, perskaito mikroschemoje užkoduotą informaciją. Šuo nieko nejaučia, o signalas per gyvūno odą pasiunčia į skaitytuvo ekraną unikalų jo numerį. (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-08): (<http://www.bigliuklubas.lt/forumas/topic/zenklinimas-mikroschemomis>)).

Apžvelgiant mikroschemą, kaip kūrybos objektą, jis gana populiarus ir mėgstamas elementas menininkų darbuose. Pavyzdžiui, Theo Kamecke, amerikiečių menininkas, labiau žinomas kaip kino kūrėjas. Savo darbuose menininkas kūrybai idėjų semiasi iš mikroschemų elementų (žr. 1 priedą 22-24 pav.). Elektroninių grandinių detalėse jis išvelgė begalinį grožį. Schemos Theo Kamecke asocijuojasi su hieroglifais, kurie gali reikšti mįslingą ir nesuprantamą kalbą. (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-08): <http://www.theokamecke.com/artiststatement.php>).

Pikselis. Pikselis slepia informaciją apie vaizdą. Kaip viskas susideda iš ląstelių, taip ir vaizdai susideda iš vaizdo taškų – pikselių (angl. pixels). Pikseliai – tai vienodo dydžio kvadratėliai, kurie dar vadinami grafinais elementais. Pikselius mes galime pamatyti padidinę

nuotrauką. (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-08): <http://www.prodesign.lt/2010/02/19/pikselis-savoka-vektorine-ir-rastrine-grafika/>).

Pikseliai taip pat tampa meninės raiškos priemone menininkų darbuose. Hal Lasko, kuriam jau 98-eri, savo laisvalaikį praleidžia ne priešais televizorių, o prie programos Microsoft Paint. Jos dėka menininkas kuria nuostabius pikselinius paveikslus (žr. 1 priedą 25-28 pav.). Tam jis vidutiniškai per dieną praleidžia 10 valandų.

Hal Lasko teigia, kad iš pradžių jis buvo paprastas menininkas, kuris specializavosi kaligrafijos srityje, kūrė originalius užrašus. Tačiau 2005 metais, kai jo regėjimas smarkiai pablogėjo (per centrą menininkas beveik nieko nemato), jis ėmė naudoti MS Paint. Nuo to laiko jis sukūrė daugiau nei 150 skaitmeninių paveikslų.

Šiuo metu Hal Lasko spausdina savo kūrinius ir pardavinėja per internetinį puslapį. Šiam menininkui netgi skirtas trumpas dokumentinis filmas, kurį jau spėjo peržiūrėti apie 1,5 mln. žmonių visame pasaulyje. (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-09): <http://faceit.lt/2013/10/98-eriu-menininkas-kuria-nuostabius-paveikslus-su-ms-paint/>).

Informacijos perdavimo būdai per visą žmonijos istoriją keičiasi taip pat greitai, kokia greita yra žinių tėkmė. XVI amžiuje iš Vilniaus laiškas į Veneciją pirmyn ir atgal nukeliaudavo per 15 dienų. Praėjus vos trims šimtams metų, svarbiai žiniai eiklių žirgų ir drąsių žygūnų neberekėjo – atsirado telegrafai, po to – telefonai, dar vėliau – greiti lėktuvai. O dabar gi užtenka tik paspausti kompiuterio mygtuką „enter“, ir informacija akimirksniu skrieja į bet kurį pasaulio tašką. (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-08): <http://www.pajurionaujienos.com/?sid=6193&act=exp>).

Taigi, galima daryti išvadą, kad informacijos perdavimas aktualus nuo pat pirmųjų žmonijos atsiradimo laikų. Bėgant laikui šie būdai tobulėjo, įgavo kitą pavidalą. Iš pradžių įvairių ženklų piešimas ant uolų, atsiradus raštui – knygos, laišakai, spauda. Net ant sienų graffiti menininkai pasirinkę kaip saviraiškos būdą tam tikrais ženklais perduoda informaciją. Na, o šis XXI a. neįsivaizduojamas be naujausių technologijų pagalba perduodamos informacijos. Visais laikais šis perdavimas buvo ir yra užkoduotas įvairiais ženklais, simboliais, sistemomis.

II DALIS. DAILĖS KŪRINIŲ KOLEKCIJOS ANALIZĖ

2.1. Kūrybinio darbo koncepcija

Nuo seniausių laikų žmonių bendruomenės turėjo įvairius ženklus ir simbolius, kurių pagalba buvo siekiama keistis mintimis ir perduoti informaciją. Žinia sklido piešiant ant uolų, atsiradus raštui informacija perduodama rašant knygas, siunčiant laiškus ir t.t. Net ant sienų graffiti menininkai pasirinkę kaip saviraiškos būdą tam tikrais ženklais perduoda informaciją. Šiandien, šiuolaikinio žmogaus gyvenimo beveik neįmanoma įsivaizduoti be virtualiu būdu perduodamos informacijos. Visais laikais šis perdavimas buvo ir yra užkoduotas įvairiais ženklais, simboliais, sistemomis. Visus šiuos informacijos perdavimo būdus bandau sugretinti, perteikti savo kūrinuose. Faktūrų, minimalių spalvų, kaligrafijos, aerografijos ir kitų detalių visuma darbe tampa tarsi konceptualia ženklų kalba, kuri suvokiama kaip informacijos kodavimo, perdavimo reiškinys šiuolaikiniame pasaulyje.

Kolekciją sudaro 9 kompozicijos, 80x120 formato. Darbus vienija faktūra, kuri tarsi primena uolas, sienas, miesto gatvę. Tinkamas, kūrybiškas faktūros panaudojimas suteikia kūriniai gyvumo, dekoratyvumo. Taip pat faktūrą naudoju, kaip kontrasto priemonę. Tuo tikslu buvo derinami lygūs ir faktūriniai paviršiai. Faktūrų spalviniuose sprendimuose vyrauja šiltas koloritas.

Greitu, tvirtu ar ryškiu, lengvu ar trūkčiojančiu aerosolinių dažų papurškimu sukuriama graffiti meno detalės. Tai galima įvardinti kaip tam tikrą rašymo formą, na o raštas kaip žinoma yra tam tikra sistema, kuri leidžianti perteikti mintis, jausmus, žinią. Tokiu pat būdu tik kita priemone darbuose vyrauja ir kaligrafiniai elementai, kurie užrašyti ant faktūros dar labiau ją padaro išraiškingesne.

„Kūrybiškai naudojant kompozicines priemones, improvizuojant, tikslingai parenkant įrankius ir išnaudojant visas galimybes, sukuriama gausybė variantų, siekiant teksto turinio išraiškingumo. Taip leidžiama vartotojui kitaip pažvelgti į rankraštinių raštą – ne tik kaip į priemonę užrašyti informaciją, bet kaip ir į vientisą estetinę bei emocinę rašto, formos ir turinio išraišką.“ (Kaligrafijos sąsiuviniai, 2006/1, 22 p.).

Mano darbų kompozicijose įvairūs simboliai, ženklai kalba patys už save. Šilkografijos technika atspausti mikroschemų, pikselių, Qr kodai ir kiti naujausių technologijų elementai simbolizuoja šių dienų informacijos perdavimo, kodavimo būdų įvairovę. Darbuose stengiausi įprasminti tai, kad visais laikais informacijos perdavimas buvo ir yra užkoduotas įvairiais ženklais, simboliais, sistemomis. Kuo toliau, tuo labiau žmogus sugalvoja vis įvairesnius informacijos perdavimo būdus, kurie užkoduoti įvairiais kodais, simboliais.

2.2. Grafinė meninės idėjos raiška

Kompozicijose greitai, tvirtai ir ryškiai, lengvai ir plaukiančiu aerozolinių dažų papurškimu sukuriama graffiti meno elementai. Tai galima įvardinti kaip tam tikrą rašymo formą, na o raštas kaip žinoma yra tam tikra sistema, kuri leidžianti perteikti mintis, jausmus, žinią. Aerozoliniais dažais purkšti elementai, kaip ir kaligrafijos užuominos kompozicijoms suteikia tarsi išsiveržimo, veržlumo nuotaiką.

Visuose darbuose dominuoja faktūra. Ši faktūra tarsi sudaro gatvės sienos įspūdį, ant kurios kaip ir graffiti meno atstovai palieka tam tikrus ženklų pėdsakus, siekiant užkoduoti, perduoti tam tikrą informaciją. Taigi visuose kolekcijos darbuose galima įžvelgti miesto užuominų. Tai tampa tarsi miesto gatvių pasakojimais.

Kompozicijose meninės raiškos ir harmonizavimo priemonės tokios kaip dėmė, faktūra, linija, taškas sąveikaudamos su šiltomis paveikslų pagrindo spalvomis kuria dinamišką nuotaiką. Darbuose kontrastuoja faktūriniai ir lygūs paviršiai. Šiuose kūrinuose tinkamas, kūrybiškas faktūros panaudojimas suteikia kūriniams gyvumo ir išraiškumą.

Kompozicijose svarbų vaidmenį atlieka linija. Linijos pagalba sukuriama erdvės įspūdis. Linijomis (jų storiui, forma, spalva) ir tarpais tarp jų kuriamas išraiškingas ritmas, kuris gan įtaigiai atspindi nuotaiką. Darbuose vyrauja šiltas koloritas, akcentu tampa oranžinės spalvos detalės, kurios darbams suteikia gyvumo. Taip pat kompozicijai gaivališko lengvumo įneša balta spalva.

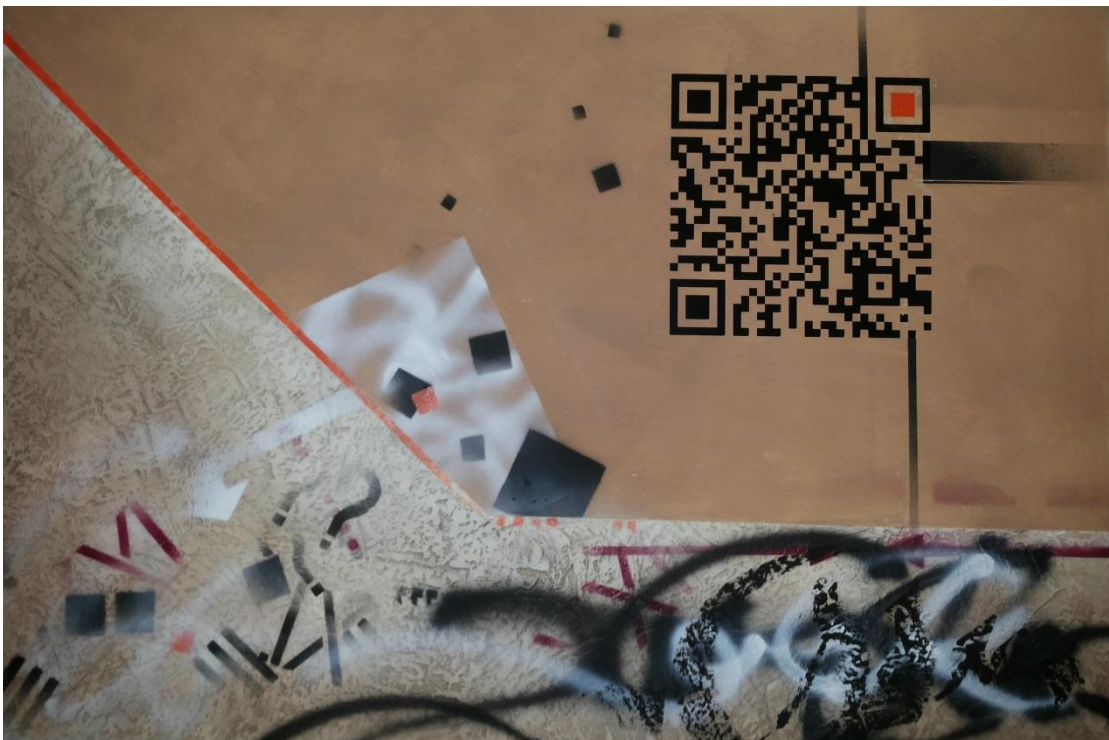
Darbuose (1-2 pav.) svarbus akcentas 2D kodas. Pradėjęs sparčiai populiarėti, šis kodas nepraslydo ir pro mano žvilgsnį. Kūrinyje pasiskolinta 2D kodo struktūra, šiek tiek stilizuotas ir nebeatliekantis savo paskirties funkcijas. Taigi kompozicijoms gyvumo suteikia šilkografijos technika atspausti oranžinės ir juodos spalvos šiuolaikinių technologijų elementas 2D kodas. Pirmoje kompozicijoje šis akcentas vaizduojamas tarsi išeinantis iš paveikslo, galbūt tai reiškia, kad informacinės technologijos sparčiai kinta, atsiranda vis naujų būdų kaip pateikti informaciją, kuri dažnai užkoduojama tam tikrais ženklais. Antrame darbe iš šio kodo tarsi išsibarstę įvairaus dydžio kvadrateliai, pasislepiantys už faktūrinio paviršiaus, suteikia mistiškos erdvės įspūdį.

Įvairiems ženklams pavaizduoti (klaustukai, šauktukai, brūkšneliai, rodyklės, taškai, kableliai) panaudoti trafaretai. Šių ženklų komponavimas paveiksle sudaro chaoso įspūdį. Tai galima interpretuoti kaip informacijos srauto gausą, kurioje neretai žmogus gali pasimesti.

Taigi, įvairių priemonių gausa kompozicijose parodo, kad šiuolaikinėje visuomenėje yra gausu informacijos, kuri įvairiais būdais, užkoduota ženklais, yra pateikiama šių dienų žmogui.

1 pav. Kodus Nr. 1

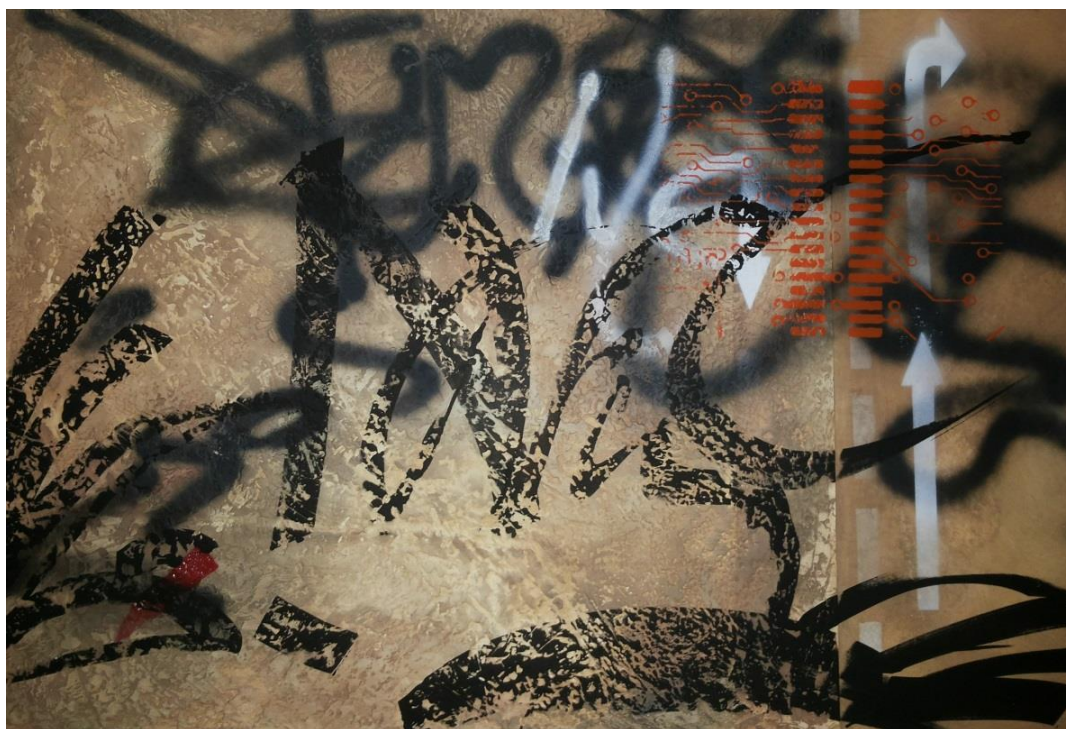

2 pav. Kodus Nr. 2

Gana svarbi paveiksluose (3-6 pav.) vaizduojama detalė – šilkografijos technika atspausti mikroschemos ženklas. Tai XXI a. naujausių technologijų pėdsakas, kuriuo perteikiama informacija užkoduota tam tikrais kodais, šiuo atveju mikroschema.

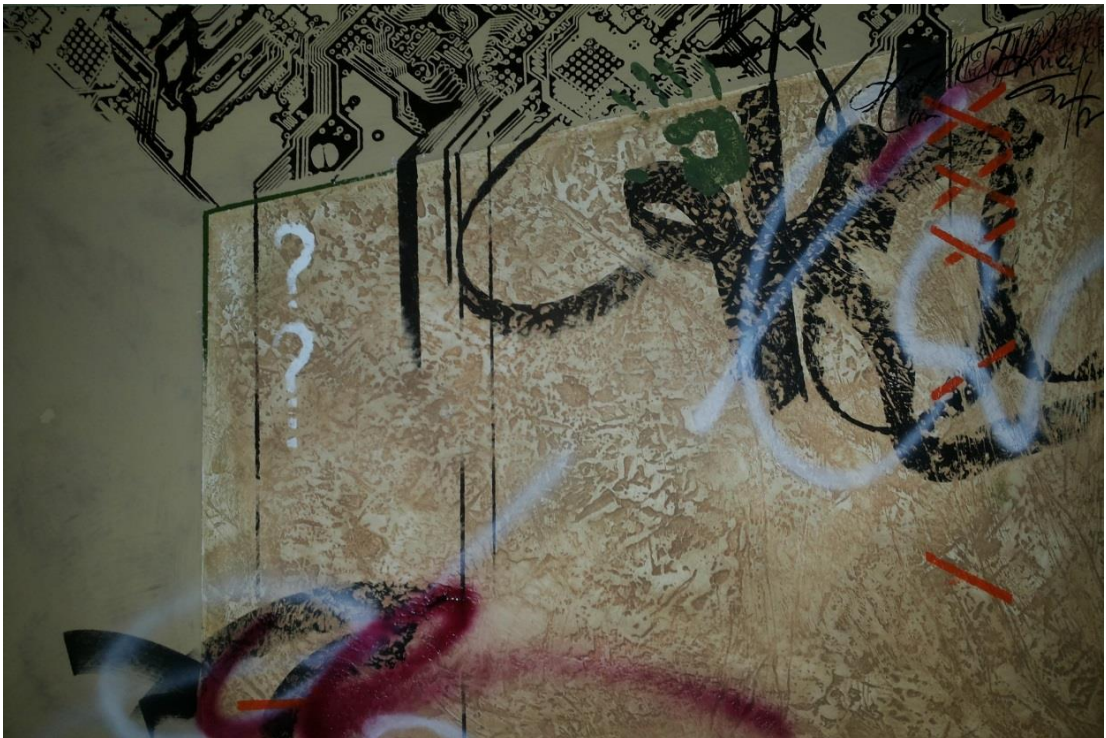
3 pav. Kodas Nr. 3

4 pav. Kodas Nr. 4

5 pav. Kodus Nr. 5

6 pav. Kodus Nr. 6

Nuo senų laikų buvo ieškoma būdų informacijai perduoti. Vienas jų, atsiradus raštui, – laiškai. Šiais laikais visuomenė neįsivaizduoja kasdienybės be naujų technologijų, kurios labai paspartina darbus, palengvina gyvenimą. Viena naujausių technologijų yra elektroninis paštas, kuris paspartina žmonių bendravimą, perduoda informaciją, tačiau palaipsniui sumažina popierinių laiškų populiarumą. Taigi, vienas darbas tarsi primena voką (7 pav.), bet tuo pačiu sufleruoja ir tai, kad vis dėlto ranka rašyti laiškai nebe tokia populiari informacijos perdavimo priemonė, nes vis gi daugiau žmonių siunčiant laiškus naudojami virtualiąją erdvę.

Kompozicijose (7-8 pav.) šilkografijos technika atspausdintas oranžinis ženklas suteikia darbams gyvybę. Tai tarsi pikselių spiečius, kuris pamažu išsibarsto po visą darbą. Šis savotiškas ženklas, kodas reiškia, kad naujosios technologijos, elektroniniai laiškai nukonkuruoja paprastų laiškų siuntimą. Tai tebetampa populiaria informacijos perdavimo priemone.

7 pav. **Kodas Nr. 7**

8 pav. **Kodas Nr. 8**

Vienas svarbiausių kompozicijoje elementas – dešinės pusės apatiniame kampe ryškūs oranžiniai ženklai (9 pav.), kurie simbolizuoja tam tikrus kodus. Tai Morzės abėcėlės elementai. Morzės abėcėlė yra pirmoji istorijoje skaitmeninė informacijos perdavimo technologija. Šie ženklai tarsi suteikia paslaptį, nes vis dėlto norisi sužinoti ką jie reiškia, kokią užkoduotą žinią perduoda.

9 pav. **Kodas Nr. 9**

2.3. Darbo eigos aprašymas

Priemonės: dekoratyvinis tinkas, kempinė, mentelė, lakas, įvairių spalvų pigmentai ir aerosoliniai dažai, markeriai, tipografiniai dažai, white spiritas, skiediklis 646, brauklė.

Naudotos technikos: faktūros darymas, naudojant dekoratyvinį tinką; dažymas; lakavimas; purškimas; rašymas; tamponavimas; šilkografija.

Kolekcijos projektinė dalis. Kuriant grafikos darbų kolekciją, pirmiausia sukuriama pirminiai eskizai, atskleidžiantys idėją. Vėliau ieškant įvairiausių faktūrų, formų, dėmių, linijų, bandant įvairiais variantais derinti kompozicijos elementus, surandami tinkamiausi sprendimai šių darbų įgyvendinimui.

Visus darbus dariau ant specialių medžio pluošto lentų. Todėl, kad formuojant faktūrą su dekoratyviniu tinku reikia kieto ir stabilaus pagrindo. Taigi, tinką įvairiais būdais formuojant faktūrą uždėjau su statybine mentele. Kad faktūra dar labiau būtų išraiškingesnė ant viršaus uždėjau ploną plėvelę ir ją prispaudžiau su kempine. Atsargiai nuėmus plėvelę gaunasi nuostabaus grožio faktūros. Šis pagrindas, išgautas dekoratyvinio tinko pagalba tarsi atspindi sienų, uolų, gatvių fragmentus. Tinkas nudžiūna po 12 val. Kai faktūra visiškai išdžiūvusi ją reikia nudažyti baltai. Nudžiuvus baltiems dažams pasidariau spalvą. Ji padaroma naudojant dažus ir laką vandens pagrindu. Su plačiu teptuku dažoma faktūra ir iškart nuvaloma su sausa kempine. Taip spalva įeina į faktūros griovelius, o nuo paviršiaus šiek tiek nusivalo. Kad išgauti erdvės įspūdį, vietomis faktūra ir toliau dažoma tamsesnėmis spalvomis ir vėl nuvaloma su kempine.

Kai pagrindas paruoštas, laisva ranka purškiu aerosoliniais dažais įvairius grafiti elementus, taip pat naudoju trafaretus. Komponuodama derinau linijų storius, ilgus, šviesių ir tamsių plotų santykius, kad išvengtų vienodumo, monotonijos. Kompozicijose taip pat jungiau ir kaligrafijos elementus, kuriuos įgyvendinau specialiu storu markeriu. Tai dariau vienu įkvėpimu. Markeris užsipiešė ant faktūros viršūnių, tokiu būdu faktūra tapo dar išraiškingesnė.

Taip pat panaudojau ir šilkografijos techniką. Tai viena iš klasikinių grafikos technikų, kuri vėl atgimsta naujai ir puikiai dera šalia kitų mano panaudotų technologijų. Šia technika atspaudžiau įvairius šių dienų informacijos perdavimo, kodavimo ženklus, simbolius. Taigi, atrinktus eskizus išleidau ant plėvelės, suaktyvinau skiedikliu 646. Tada vyko pasiruošimas kitam etapui - spausdinimui. Pirmiausia padengiama tinklas šviesai jautria emulsija ir padedamas džiūti. Kai tinklas paruoštas, plėvelę dedame ant švitinimo stalo ant viršaus dedamas tinklas, uždengiama ir pridedama daug svorio, kad piešinys kuo tiksliau atsišviestų tinkle. Tinklas švitinamas 50 min. Tada tinklą reikia nuplauti ir išdžiovinti. Paruoštas rėmas dedamas ant darbo, atitaikoma piešinio

vieta lape. Sumaišomas reikalingas dažas ir pradedama spausdinti. Pasiruošimo procesas ilgas kol galima pradėti spausdinti. Šilkografijos technika reikalauja kruopštumo, atidumo, kantrybės.

IŠVADOS

1. Išnagrinėta ir susisteminta teorinė darbo medžiaga apie informacijos perdavimo, kodavimo būdus nuo pat seniausių laikų iki šių dienų, leido rasti vertingas išvalgas pritaikyti kuriant grafikos darbų kolekciją „Informacijos kodai“.
2. Išanalizavus informacinius šaltinius apie informacijos perteikimą, galima teigti, kad informacijos perdavimas aktualus nuo pat pirmųjų žmonijos atsiradimo laikų. Bėgant laikui šie būdai tobulėjo, įgavo kitą pavidalą. Iš pradžių įvairių ženklų piešimas ant uolų, atsiradus raštui – knygos, laiškai, spauda. Net ant sienų graffiti menininkai pasirinkę kaip saviraiškos būdą tam tikrais ženklais perduoda informaciją. Na, o šis XXI a. neįsivaizduojamas be naujausių technologijų pagalba perduodamos informacijos. Visais laikais šis perdavimas buvo ir yra užkoduotas įvairiais ženklais, simboliais, sistemomis.
3. Apžvelgus vizualią informaciją, galima daryti išvadą, menininkai savo darbuose kuo įvairiausiai būdais vaizduoja ir naudoja informacijos reiškinį, jo tam tikrus simbolius kaip meno objektą.
4. Faktūrų, minimalių spalvų, kaligrafijos, aerografijos ir kitų detalių visuma darbe tampa tarsi konceptualia ženklų kalba, kuri suvokiama kaip informacijos kodavimo, perdavimo reiškinys šiuolaikiniame pasaulyje.

LITERATŪRA

1. Celiešienė, J., Tuinylaitė, R. (2011). *DAILĖ. Vadovėlis VII klasei*. Kaunas: Šviesa. (p.6, 9, 16)
2. Dagienė, V. (1998). *Informatikos pradmenys : IX-X klasei*. Kaunas: Spindulys. (p.9)
3. Gaižutis, A. (1993). *Kultūros vertybės ir erzacai*. Vilnius: Academia. (p. 13, 14)
4. Johansenas, R. B. (1975). *Menas ir mes*. Vilnius: Vaga. (p.9)
5. Šimoliūnienė, G. (2004). *Šrifto grafika*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla. (p.10)
6. Mažeikis, G. (2005). *Filosofinės antropologijos pragmatika ir analitika*. Šiauliai: Saulės delta. (p. 13, 14)
7. *Kaligrafijos sąsiuviniai 2006/1, 22 p.*, (2006). Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla. (p.11)
8. Kuzmickas, B. (2013). *Kai kurios humanitarinių mokslų kaitos problemos, Socialinių mokslų studijos*. Vilnius. (p.6)
9. Lissauskienė, A. (2009). *Keliaujančios raidės [straipsniu rinkinys- katalogas]*. Vilnius. (p.11, 12)
10. *Leidinys „Graffiti Klaipėda“*. (2014). Klaipėda. (p.12, 13)

Internetiniai šaltiniai:

11. (žiūrėta 2013-12-08): <<http://elvinas.wordpress.com/2011/05/28/apie-informacija/>>
12. (žiūrėta 2013-12-08): <<http://www.papildytarealybe.lt/2011/04/2d-kodai-mobiliuju-telefonu-revoliucija/>>
13. (žiūrėta 2013-12-08): <http://www.kaunozinios.lt/naujienos/kauno-viesajame-transporte-2d-kodas_36595.html>
14. (žiūrėta 2013-12-08): <http://www.linksmau.net/nano_mikroschemas.html>
15. (žiūrėta 2013-12-08): <<http://www.tikratiesa.lt/mikroschema-mogaus-kune-t10.html>>
16. (žiūrėta 2013-12-08): <<http://www.bigliuklubas.lt/forumas/topic/zenklinimas-mikroschemomis>>
17. (žiūrėta 2013-12-08): <<http://www.pajurionaujienos.com/?sid=6193&act=exp>>
18. (žiūrėta 2013-12-08): <http://lt.wikipedia.org/wiki/Morz%C4%97s_ab%C4%97c%C4%97l%C4%97>
19. (žiūrėta 2013-12-08): <<http://faceit.lt/2013/10/98-eriu-menininkas-kuria-nuostabius-paveikslus-su-ms-paint/>>
20. (žiūrėta 2013-12-09): <<http://www.flickr.com/photos/imagiweb/5556256618/in/pool-qr-art/>>

21. (žiūrėta 2013-12-10): <<http://www.theokamecke.com/artiststatement.php>>
22. (žiūrėta 2013-12-10): <<http://www.theokamecke.blogspot.com/>>
23. (žiūrėta 2013-12-10): <<http://ochigallery.com/blog/studio-visit-claudia-parducci/>>
24. (žiūrėta 2013-12-10): <<http://www.claudiaparducci.com/projects/>>
25. (žiūrėta 2013-12-10): <http://en.wikipedia.org/wiki/File:Graffiti_Lower_East_Side.JPG>
26. (žiūrėta 2013-12-10): <http://en.wikipedia.org/wiki/File:Tag_in_Thailand.JPG>
27. (žiūrėta 2013-12-10): <<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Banksy.on.the.thekla.arp.jpg>>
28. (žiūrėta 2013-12-10): <http://eye-likey.blogspot.com/2011/07/pollock-krasner-power-couple.html>
29. (žiūrėta 2013-12-10): <<http://www.highsnobiety.com/2012/01/13/futura-2000-expansions-exhibition-at-galerie-jerome-de-noirmont-recap/#slide-9>>
30. (žiūrėta 2013-12-10): <<http://postgraffiti.wordpress.com/>>
31. (žiūrėta 2013-12-11): <<http://4everbad.blogas.lt/truputi-apie-mano-pomegi-grafiti-2.html>>
32. (žiūrėta 2013-12-14): <http://gatve.delfi.lt/news/po_pamoku/graffiti-karas-del-gatves-grozio.d?id=13932440>
- 33.

PRIEDAI

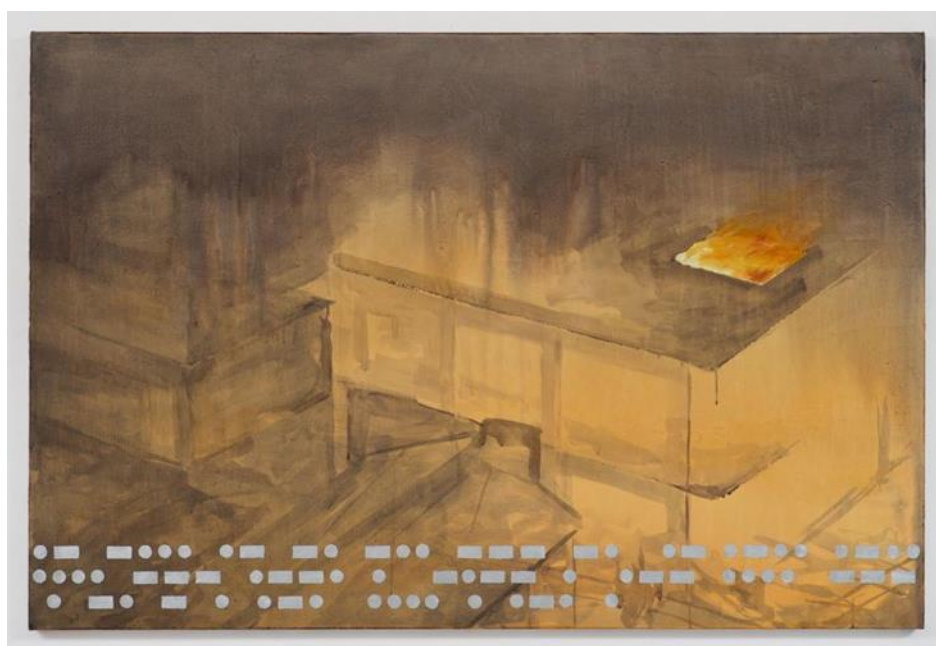
1 pav. Plaukią elniai. Sumedžioti grobį vandenyje būdavo lengviau, negu sausumoje. Piešinys rastas Lasko urve (Johansenas, R. B., 1975, Vilnius: Vaga)

2 pav. Piešinyje atsispindi visuomenės raida – vaizduojami jau nebe pavieniai žmonės, bet ištisa scena su daugeliu veikiančių asmenų (Johansenas, R. B., 1975, Vilnius: Vaga)

3 pav. **Claudia Parducci. Tell Me How To Disappear Without a Trace (Pasakyk man kaip pranykti), 2012** (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-10): <http://www.claudiaparducci.com/projects/>)

4 pav. **Claudia Parducci. Abandon All Hope (Pilkči vilti), 2012** (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-10): <http://www.claudiaparducci.com/projects/>)

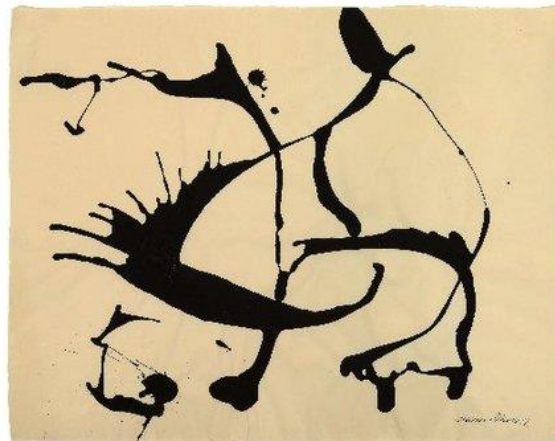
5 pav. **Tag'as Tailande** (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-10): http://en.wikipedia.org/wiki/File:Tag_in_Thailand.JPG)

6 pav. **Graffiti 60- aisiais, JAV** (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-10): http://en.wikipedia.org/wiki/File:Graffiti_Lower_East_Side.JPG)

7 pav. **Banksy, Socialinių pramogų valtis, centrinis Bristolis, Anglija**
Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-10): <http://en.wikipedia.org/wiki/File:Banksy.on.the.thekla.arp.jpg>)

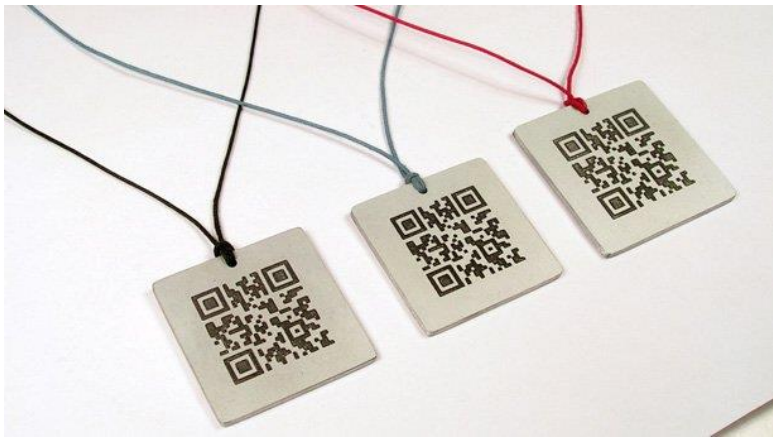
8-9 pav. **Jackson Pollock darbai** (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-10): <http://eye-likey.blogspot.com/2011/07/pollock-krasner-power-couple.html>)

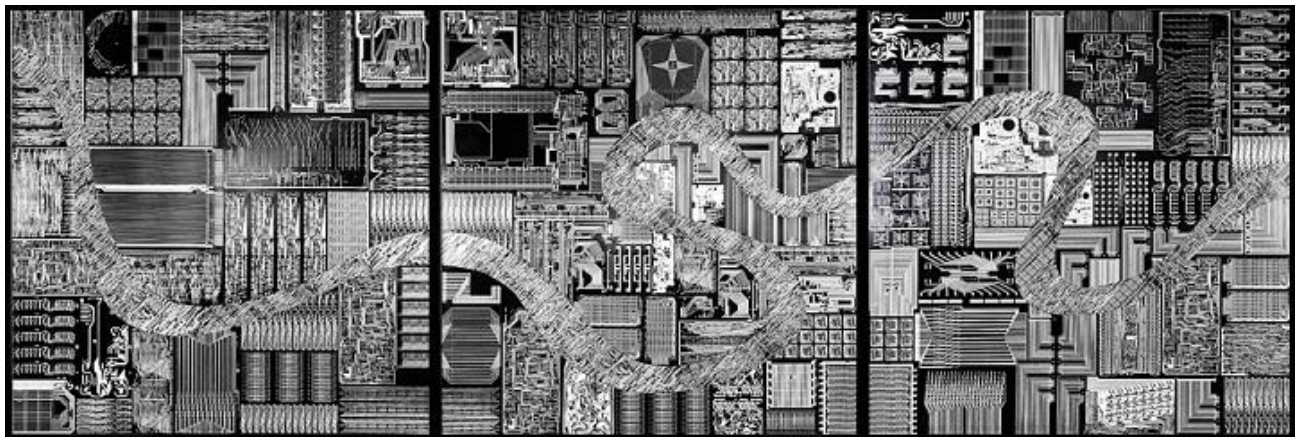
10-13 pav. **Futura 2000, „Plétra“, 2012** (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-10): <http://www.highsnobiety.com/2012/01/13/futura-2000-expansions-exhibition-at-galerie-jerome-de-noirmont-recap/#slide-9>)

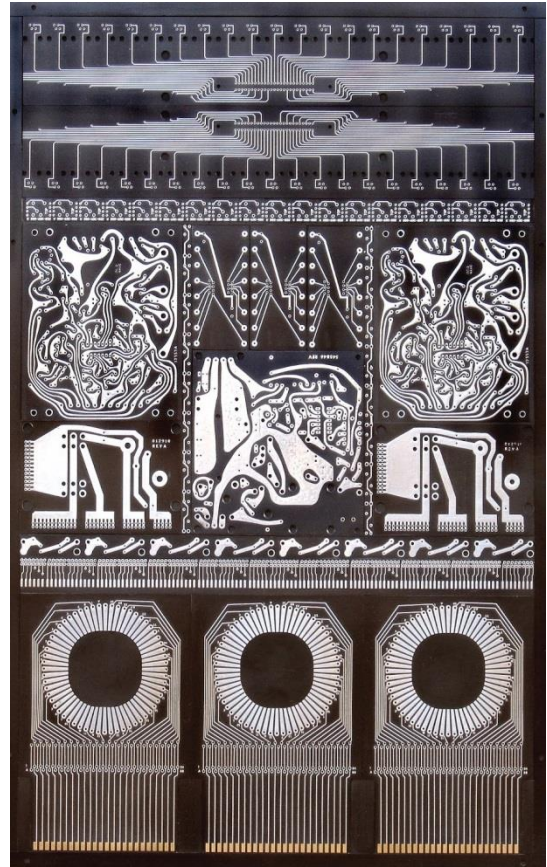

14-17 pav. **Matox. Abstraktūs graffīti darbai** (Internetinė prieiga (žiūrēta 2013-12-10): <http://postgraffiti.wordpress.com/>)

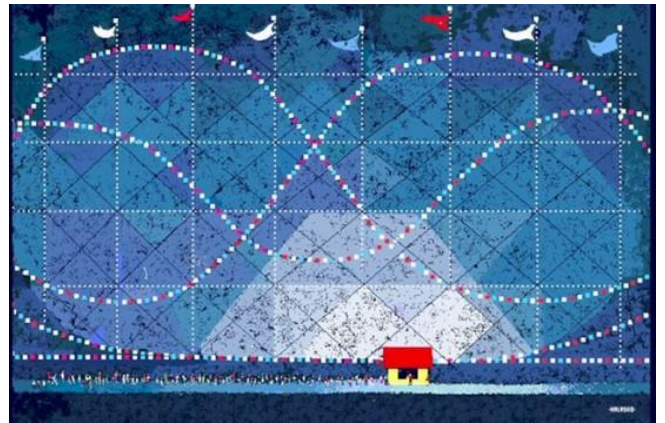

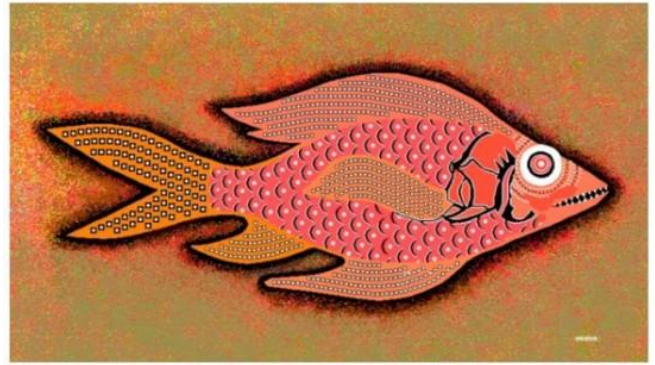
18-21 pav. QR kodas kaip meninės išraiškos priemonė menininkų darbuose (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-09):<http://www.flickr.com/photos/imagiweb/5556256618/in/pool-qr-art/>)

22-24 pav. Theo Kameck, **Tech-Dawn (Techninė aušra)**, 28x1, 2012 (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-10): <http://www.theokamecke.blogspot.com/>)

25-28 pav. **Hal Lasko darbai** (Internetinė prieiga (žiūrėta 2013-12-09):
<http://blog.vtheaterboxoffice.com/97-year-old-blind-man-creates-beautiful-artwork-in-ms-paint/>)